

понента, дидактичне їх забезпечення (навчальні посібники, дидактичні та інші матеріали) можуть розроблятися на загальнодержавному або регіональному рівнях і за бажанням впроваджуватися школами. Школа може користуватися власними оригінальними навчальними програмами й посібниками. У такому разі ці матеріали підлягають попередній науково-методичній експертизі, яку організують районні (міські) відділи освіти.

ПРОЕКТ КОНЦЕПЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Бурда М. (Київ)

Вона має функціонувати переважно як профільна, тобто освітні послуги мають бути більш індивідуалізованими, функціональними, ефективними і відповідати як потребам молоді людини, так і соціальному замовленню. Принципово нові підходи до організації освіти у старшій школі закладено у Концепції профільного навчання у старшій загальноосвітній школі, яка розроблена відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту", постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р. № 1717 "Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання", а також ґрунтується на основних положеннях Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа) і спрямована на реалізацію Національної доктрини розвитку освіти.

Концепція створювалася "не з чистого аркуша". Розробники намагалися максимально узагальнити і систематизувати існуючий вітчизняний досвід організації профільного навчання в 11-річній школі. А він значний. Кількість профільних шкіл (класів), особливо

міських, з року в рік зростає. У 2003 н.р. 430569 учнів охоплено профільним навчанням. МОН розроблено навчальні плани для основних профілів, відповідні рекомендації, видається, хоча і недостатнім тиражем, навчальна література. Бралися до уваги і зарубіжні продуктивні тенденції профілізації старшої школи, особливо у європейських країнах.

Концепція включає понятійний апарат, принципи, загальні положення, механізми їх взаємодії і педагогічні умови необхідні для профільного навчання. Таке навчання дасть змогу за рахунок змін у цілях, змісту, структурі та організаційних формах освітнього процесу досягти основної мети — більш повно враховувати інтереси, нахили і здібності учнів та створити необхідні умови для навчання старшокласників відповідно до їх професійного самовизначення. З цієї мети випливають основні завдання профільного навчання:

- створити умови для істотного розширення можливостей вибору учнями індивідуальних освітніх програм за рахунок диференціації змісту освіти;
- забезпечити можливості для рівного доступу учнівської молоді до здобуття повноцінної освіти відповідно до її здібностей, індивідуальних нахилів і потреб; виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства;
- розширити можливості соціалізації учнів, забезпечити наступність та неперервність між допрофільною підготовкою і профільним навчанням, профільним навчанням і професійною підготовкою;
- забезпечити умови для життєвого і професійного самовизначення учнів, готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутнього про-

фесією. Важливим питанням організації профільного навчання є визначення структури і напрямів профілізації. Рекомендується профільне навчання у 10-12-х класах здійснювати за такими основними напрямами: суспільно-гуманітарний, природничо-математичний, технологічний, художньо-естетичний, спортивний, їх вибір зумовлений основними сферами діяльності людини: природа, суспільство, культура, наука та виробництво. За основними напрямами профілізації визначаються різноманітні навчальні профілі з урахуванням освітніх потреб учнів, кадрових, матеріально-технічних, інформаційних ресурсів школи, соціокультурної і виробничої інфраструктури району тощо.

У Концепції закладена гнучка система профільного навчання. Ця система включає такі типи навчальних предметів: базові загальноосвітні, профільні та курси за вибором.

Базові предмети становлять інваріантну складову змісту середньої освіти і є обов'язковими для всіх профілів. Ці предмети реалізують цілі й завдання середньої загальної освіти. Зміст навчання і вимоги до підготовки старшокласників визначаються державним загальноосвітнім стандартом. Орієнтовна кількість годин на їхнє вивчення закладена в базовому навчальному плані.

РОЗВИТОК В УЧНІВ ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ

Буринська Н.М. (Київ)

У сучасних умовах інтерес учня до навчання стає педагогічною проблемою великої державної ваги. Адже Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа), спрямована на реалізацію Національної доктрини розвитку освіти, передбачає передусім функціонування профільної освіти.

Аби реалізувати таку настанову, треба забезпечити сприятливі умови не тільки для якісного засвоєння учнями знань, а й для формування у них ключових компетентностей задля самореалізації особистості. Це означає, що слід урахувати передусім індивідуальні особливості й потреби учнів, розвивати певні здібності та орієнтувати на майбутню професійну діяльність. Без виховання інтересу до навчального предмета виконати поставлені завдання неможливо.

Як засвідчує шкільна практика, впродовж останніх років інтерес до вивчення хімії в багатьох загальноосвітніх навчальних закладах (ЗНЗ) значно зменшився. Причин багато, тож окреслимо найголовніші з них.

Одна з причин стосується навчально-матеріальної бази. Кабінети хімії не обладнано належним чином, їм бракує не лише комп'ютерів та інших сучасних технічних засобів навчання, а й реактивів, хімічного посуду, таблиць, моделей, макетів, колекцій тощо. Такий стан навчального кабінету суттєво позначається на якості підготовки учнів з хімії, вони втрачають інтерес до вивчення предмета.

Інша причина, не менш суттєва, полягає в тім, що не всі вчителі перебудували своє педагогічне мислення, ще й досі не сприйняли нові педагогічні орієнтири. Часто-густо можна почути від учителя, що він не бачить потреби витратити дорогоцінний навчальний час, якого і так на уроках завжди не вистачає, ще й на виховання інтересу. Мовляв, учні зобов'язані вивчати хімію і вивчати добре. Своє завдання такий учитель вбачає насамперед в озброєнні учнів хімічними знаннями.